

ASANSÖRLERDE İŞ CİNAYETLERİNİN OLMAMASI İÇİN KİM NE YAPMALI?

Fevzi Yıldırım [Elektrik Mühendisi]

EMO Merkez Asansör ve Elektromekanik Taşıyıcılar Komisyonu Başkanı

6 Eylül 2014 tarihinde TORUN CENTER Mecidiyeköy – İstanbul Projesinde meydana gelen şantiye asansörü kazasında, maalesef 10 işçi vatandaşımızı kaybettik. Kendilerine Allahtan Rahmet yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

7 Eylül 2014 tarihinde, EMO İstanbul Şube Başkanımız ve EMO İstanbul Şubesi Asansör Komisyon Başkanımız ile birlikte, olay yerine giderek ilgili diğer resmi inceleme ekibi ile birlikte yaklaşık 8 saatlik bir inceleme gerçekleştirdik.

Yapılan ön incelemede, şantiye şansörünü yaklaşık 2000 kg'lık bir yük ile (içindeki 10 kişi

dahil) 31 kata çıkmak üzere harekete geçtiği tespit edildi. Operatör kullanımındaki asansör son durak olan ve mutlaka durması gereken 31. katta durmayarak/ duramayarak yoluna devam etti, 32. kata çıktı ve bu katta herhangi bir durdurma tertibatı olmadığı için motor sistemi *kramayer* denen dikey dişliden çıkarak kadar yoluna devam etti ve 32. katın hemen üstünde muhtemelen yabancı malzemelerin düşmesini engelleyecek bir ahşap platforma çarptı. Bu esnada *kramayer*den çıkmış bulunan kabin serbest düşmeye geçti ve en son güvenlik elemanı olan ve *pinyon* diye adlandırılan paraşüt sisteminin de doğru çalışmaması neticesi kabinin 4. bodrum kata kadar düştüğü ve yere çakılıp parçalandığı tespit edildi.

Torunlar İnşaata ait rezidansta 6 Eylül 2014 akşamı meydana gelen ve 10 emekçinin canına mal olan işçi cinayeti sonrasında, 7 Eylül 2014 tarihinde, EMO İstanbul Şubesi YK Başkanımız Beyza Metin, EMO Merkez Asansör ve Elektromekanik Taşıyıcılar Komisyonu Başkanımız Fevzi Yıldırım olay yerinde 8 saatlik bir inceleme gerçekleştirdiler. Burada yapılan inceleme sonuçları 17 Eylül 2014 günü yapılan basın açıklaması ile kamuoyuyla paylaşıldı.

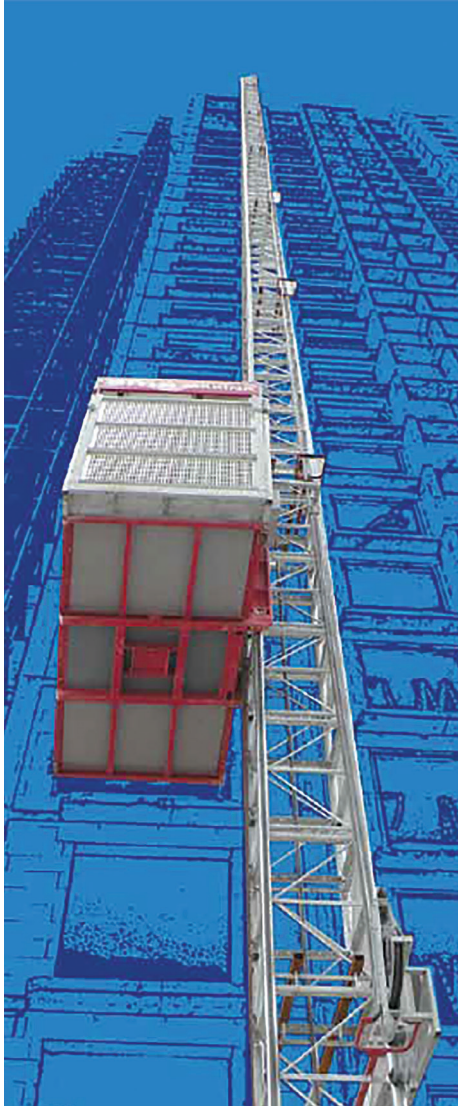
İlgili ürünün yönetmeliği gereği (2006/42/AT), bu ürünler her türlü operatör hatasını öngörecekle şekilde tasarlanmış olması gerekirken, keza her gün işletme tarafından güvenlik kontrollerinin yapılması mecburi iken, piyasa sunuluştta ve devamında düzenli bakım ve muayenelerinin yapılması gerekirken, bu kazanın meydana gelmiş olması ancak uzun bir ihmaller ve kusurlar neticesinde gerçekleşmiş olduğu teknik bir gerçektir.

Aynı şantiye sahası da dahil olmak üzere, ülkemizin hemen her yerinde binlercesi faal durumda olan ve her an benzer facialara yol açabilecek bu ürünlerde benzer kazaların tekrar yaşanmaması adına bu kaza nasıl önlenbilirdi hususu üzerinde durmak ve dergimizin değerli okuyucuları ile paylaşmak isterim.

TORUN CENTER ŞANTIYE ASANSÖRÜ KAZASI, NASIL ÖNLENEBİLİRDİ?

Gelecekte bu ve benzeri kazaların olmaması için kim ne yapmalı ?

- Bu ürünün piyasa gözetim ve denetiminden sorumlu olan TC Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bu görevini gerçekten yerine getirebilseydi,
- Bu ürünün doğrulama testlerini yapmak üzere aynı Bakanlık tarafından görevlendirilen ve Türk

Akreditasyon Kurumu tarafından da akredite edilen A-TİPİ muayene kuruluşu olma koşul ve kuralları daha titiz bir şekilde tanımlanabilse ve sonraki faaliyetleri takip edilseydi,

- Onaylanmış kuruluş yetkisi alan, A tipi muayene kuruluşları aldıkları bu yetkiyi layığı ile yerine getirebilseydi (mesela bu ve benzeri bir ürünü elektrik mühendisi olmaksızın test, deney ve kontrol etmenin çok eksik kalacağını öngörseydi)
- Ülkemizde bu ve benzeri ürünlerin standardını yayınlamakla sorumlu olan TSE'nin bu ürünlerle ilgili standardı İngilizce olarak yayınladığı ilk tarihten bugüne geçen yaklaşık 14 yıl içinde TÜRKÇESİNİ de yayınlatabilseydi, (2001 yılında İngilizce olarak yayınlanan standart en son TS-EN 12159 olarak Nisan 2013 tarihinde tekrar yayınlanmış olup Türkçesi halen mevcut değildir)
- On yıllardır ülkemizde kullanılan ve son derece riskli olan bu ürünün; tasarımını, imalatını, montajını, testini, servisini veren üretici firmalar; standardın Türkçeleştirilmesi de dahil ortak sorunlarını çözebilmek için bir dernek çatısı altında toplanıp örgütlenebilseylerdi,
- 2005 yılında inşaat sektöründeki büyümeye paralel bu konuda 15 kat birden artan ithalatçı-montajcı niteliğini ve yetkinliğini sorgulayan bir Gümrük Mevzuatı olsaydı, (2003 yılında bu alanda sadece üç firma varken bugün ağırlıklı ithalatçı olmak üzere 45-50 firma olduğu söylenmektedir)
- Özünde; kurulumundan , işletmesine her aşamada uzmanlık gerektiren ve son derece tehlikeli bir ürün olan şantiye asansörü ithalatının, bu konuda hiçbir birikim ve tecrübesi olmayan inşaat firmalarının bu ürünü direkt ithal etmelerine engel olabilecek Devlet Birimleri Koordinasyonu olabilseydi, (Bilim, Sanayi ve Teknoloji –Çevre ve Şehircilik, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı gibi ilgili tüm birimlerin koordinasyonu, birçok inşaat firması bu ve benzeri ürünleri direkt ithal etmesini engelleyerek daha büyük faciaların yaşanması önlenebilir)
- Ülkemizde bir gelenek haline gelen, teknik veri ve kıyaslamalardan yoksun en acımasız ve öldürücü satın alma kültürünün, aslında haksız rekabeti yaratan en önemli unsur olduğu ve eninde sonunda tüm sektöre ve ülkemize zarar vereceği bilinseydi,
- Tamamen teknik bir çalışma alanı olan inşaat ve imalat sektöründe yer alan mühendislerimizin, mesleklerinin ve diplomalarının hakkını tam olarak verebilseylerdi,
- Her projede bir tedarikçi değiştirmenin kalıcı ve büyüyen sanayici yaratamayacağı, her projede

bir proje müdürü değiştirmenin ve hatta hiçbir mühendislik yatırımı yapmayan bir inşaat sektörünün aslında gerçek ve adil bir rekabette yerle bir olacağı öngörülseydi,

- Bu makineyi kullanacak operatörün, esasen bu makinenin güvenli çalışabilmesi için son derece önemli olduğu; eğitim, sağlık, psikolojik kriterlerine tabi tutularak seçilmesi gerektiği ve özel olarak acil durum kurtarma senaryolarının da kapsayan sıkı eğitimlerden geçirilmesi gerekliliği, bu eğitim sonucu ARAÇ EHLİYETİ önemine ve forsuna sahip sertifikalandırma ciddiyeti; tüm tedarikçiler, denetçiler ve işveren temsilcileri tarafından öngörülebilseydi,

- İş güvenliği hususunun tepeden tırnağa bir kültür ve özünde insana değer vermek olduğu, bir gider kalemi değil, tam tersine verimi doğrudan etkileyen bir unsur olduğu hususu inşaat sektörü tarafından tam da idrak edilebilmiş olsaydı ,
- Şantiye yaşam ve çalışma koşullarının artık bu yüzyıla yakışır hale getirilmesinin hem bir hukuki zaruriyet hem de vicdani bir sorumluluk olduğu tam da bilinseydi,
- Kimin müteahhit olup olamayacağı kriterleri keşke ilgili Bakanlık tarafından çok iyi tanımlanıp takip edilebilseydi,
- İçinden bilimin çıkarıldığı eğitim sisteminin, teknik ara eleman yetiştirmekte sanayinin çok gerisinde kaldığını, sanat okulu konusunun hemen her sektörün kanayan yarası olduğunu dikkate alan ve çözümler üreten bir Millî Eğitim Bakanlığı öngörüsü olsaydı,

NE ACIDIR Kİ, yukarıdaki başlıklarından sadece bir tanesi bile,

BU KAZAYI ÖNLEYEBİLİRDİ.

